

Këyítfi Pool bín 'Bu-teeraa Koloosda Wo'eencii lëgís Këyítfiida

Këyítfi fii fëri Pool bín kerceencaa ga Koloosda. Ya mosoo kika' daama, wayee ya wo'uunun an buwaa daamaɗa abuunun bi yëgisin ga ngëmaagaba ga Yéesuda. Epafaraas yaa taabi na Poolda yëri yéegaloh Hewhewii winéwí' wii daama.

Ga tíkiistaa tík gaɗa, laakka biɓo' ɓaa ka' Koloos, ɓa ɓaa jëgíroh daama iñaa taabohhii na iñaa Epafaraas jëgíreeɓa ga loo Hewhewii winéwí'wii. Buwaama jëgíreeɓa an ɓa waa' Kooh músalɓanaa, ɓa jomin kijaa-muk malaakacii, ɓa jaamuki enaamacii cidóoyí'waa'cii wëñi buwii doolida. Ba nakeeba ɓan kigúruk ee ɓa wo'eeɓa an laakin iñcaa tabin kiñam.

Epafaraas ka'ta ga Pool ga Room lak yaama yaa ga kasu, ya wo''arika. Daa Pool kelohee iñaama, ya dallaɓa kibín këyít ki'ínohlukohɓa an kigëm ga Yéesu Kiristaa kërí en iñaa onanɓa kimúɗa.

Këyítfi Pool bín kerceencaa ga teeraa Koloosda tíidoh anee:

- 1 - Këñɗoh (1: 1-2)
- 2 - Pool kíimi'ta kerceencaa ga teeraa Koloosda (1: 3-14)
- 3 - Bii Kiristaanii enda na iñcii ya tumɗa (1: 15-2: 19)
- 4 - Kipes ga ki'en wínoo na Kiristaanii (2: 20-4: 6)

5 - Tanꞑkoh (4: 7-18)

Kēñfoh

¹ Mi Pool, mi apotaa' Yéesu Kiristaa ee Kooh yëri waa'ka. Mi na Tímotée mbokiigaruu ga ngëmiida, dí bëri bínndúu këyítii fi. ² Dí bii kēñ'túu, dú buwii en buu Kooh ga teerii Koloos, ee dú en mbok-kerceen biwóorí' ga dii dú enin wíinoo na Kiristaada. Mi yii kíim Kooh, Paamudiigaruu barkeellúu, ya onndúu jam.

Pool kíimi' kerceencaa ga teeraa Koloos

³ Dí dëk ga kigërëm Kooh, Paamudii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu, saycaa dí kíimi'túu Kooh tooh. ⁴ En ki'ena, dí kelohin ngëmii dú laak ga Yéesu Kiristaada. Dí kelohin ñan dii dú hín kiwaa' béeb buwii enu buu Koohda. ⁵ Fodaama, iñii dú yaakaa' kilaas ee Kooh faani'túu ga asamaanda yëri tah ka. Ee yaakaariima, Wo'eenii wukayohwii en Hewhewii winéwí'wii dú keloheeda, wëri ínohlukohhúuwa. ⁶ Hewhewii winéwí'wii wi-ima le'in bi garúu ee fodaama wa wii wëñ kitas ga èldúna tooh. Wa wii laaki' Kooh jeriñ ga buwii ga dii wa en na kisíw rekda ee wa man da garúu ñan, aboh ga besaa dú deb kikeloh Hewhewiima wo' ga kijofkii Koohda ee dú ínohhaka kayoh-kayohda. ⁷ Epafaraas, yii dí keeñukin ee bok naríi ga lëgëyiida, jëgí'túu iñaama. Ya sùrga Yéesu Kiristaa yiwóorí', ya eni'túu duma ee ya yum tum lëgëyumgari dumada. ⁸ Ya wo'inndíi ñan kiwaarohkii Helii yisela'í'yii tum garúuda.

⁹ Këri tah, dí ban iñaá dí kelohee loorúu bi wati, dí dëk ga kíimi'túu Kooh. Dí kíimiri, ya kooroh ga Helii yisela'í'yii, ya líifí'túu na béeb kiñaañ na ki'ínohkaa meyooh garífa. En danaa dú mín ki'ínoh bi jof iñii ya waa'da. ¹⁰ En danaa, dú mín kipes ga iñaá neβ Ha'mudii, dú tumi iñaá ya waa' ga iñaá en tooh. Dú tumi tumeen wijófi' waa en tooh ee dú wëñi kibaat ki'ínoh Kooh. ¹¹ Dí bii kíim Kooh ya onndúu dooliigari taam na ndamfa, wa yëgísí'túu, doonaa ga coonufaa mínndúu kitíkuk tooh, dú baat kiguu'guuluk na kimúuñ, taam na keeñ wisóosi'. ¹² Gërëmat Kooh, Paamudii, ya yii ya onndúu kimín kilaak bak ga iñcii cijófi'cii ya faani' buwii en buuci, ga nguuraagari taam na lee'laatfa. ¹³ Ya te'innduu ga doolii ñúusii, ya ekkaruu ga nguurii Kowukiigarii ya keeñukfa. ¹⁴ Kowukiima kërí laassuu, baakaa'ciigaruu bayalussaruu.

Bii Kiristaanii endá na iñii ya tumfa

¹⁵ Kiristaanii yëri nataal Kooh yii hotukoo na hasfa. Yëri en saawii ee ya hanoh dook ga tooh iñcii sakufa. ¹⁶ En ki'enaá, béeb iñcii Kooh sakfa kooroh gari. Ennda iñcii ga asamaandá na cii ga kakayfiífa, cii hotukin na cii hotukooda, cii en kinguuruk ee ca kaañukooda, cii kuliyuk ga tooh ee ca toon doolifa. Kooh sakin tooh kooroh gari, ee tíkin tooh ga yahci. ¹⁷ Balaa dara sakunaa lak ya enin, ee yëri tuuki' iñaá enin tooh. ¹⁸ Ya yëri en hafii faanfii; ee jaangii en faanfima. Ya yëri en dalaarii, yii dëb kimílís ga buwaa kaaninda doonaa ya hanoh dook ga tooh. ¹⁹ En ki'enaá, neβ Kooh hen ya líiffa

muut ga Kowukiigari. ²⁰ Ee kooroh gaka, ya júwohdin bu-eldúna béebba na hafci: ennda ga kakayfii ennda ga asamaan. Ya haydohi'ta béeb jam kooroh ga ñífaa Kowukaagari aamuk ga kuraanaada.

²¹ Dú ban, kudewaa, dú enee sagac ga Kooh. Dú enee buwaa sagoh na Kooh ndaga halaatcaagarúu na tumeencaagarúu cibóní'caa dú enukoheeda. ²² Diimada, Kooh júwohdinndúu na hafci, kooroh ga kikaankaa Kowukiigari, kii hay, bayya faan bo'-súusúusda. En danaa, Kooh onndúu ki'en bibo' bisela'í' ga fikíici, baa laakoo sík ee ken laakoo iña ya wo'an gaba yibóní'. ²³ Kon nak, dú jom kidëk kigëm ga Yéesu, dú am bi yëgís ee dú sofoo fenoo ga. Dara hanat kinís ga hellúu yaakaarii meyoh ga Hewhewii winéwí'wii dú kelohda. Hewhewii winéwí'wii wiima yéegalohu ga baa en béeb ga eldúna, ee mi Pool, mi en súrga kiyéegalohwa.

Lëgyii Pool sasu kitum ga jaangiida

²⁴ Diimada, keeñjoo soosin ga coonucii mi day ee laakdinndúu jeriñda. Coonuciima mi day ga faanndooda, mi baatca ga caa Yéesu dayeeda, ee mi tumka ndaga jaangii en faanfiigariida. ²⁵ Mi enin súrga ga jaangiima kitum sarii Kooh nakkooda: ennda kiyéegallúu Wo'eeniigari bi mat sëk. ²⁶ Wo'eeniima wëri en kúmpafii ñaakkee ga béeb ga jamaanucii tóoh paafda. Wayee diimada, Kooh teewinwa buwii en buucida. ²⁷ Ya waareeba ki'ínohlukoh ndamiigari leehoo enee ga kúmpafiima ya faani' béeb buwii enussii yaawúu'da. Kúmpafaama fëri fii:

Kiristaanii yii garúu ee iñaama oninndúu kilaak yaakaa' kilaas ga ndamii Kooh. ²⁸ Kiristaaniima, yèrí dí jangati baa en béeb, yèrí dí yéegali baa en béeb, yèrí dí jégiri baa en béeb taam na kiñaañkii meyoh ga Koohda. En danaa, baa tuuk ga fíkii Kooh béeb en bo' yimèti' ndaga daa ya enin wínoo na Kiristaada. ²⁹ Iñaama nak yèrí tahhoo kison ga kilebiroh. Ee mi lebirohoh doolii Kiristaa onndooda. Wa wii lègèy yiyaak ga duuycoo.

2

Ngëmii bu-Koloos enin Pool halaat

¹ En ki'ena, dú buu teerii Koloos, mi waarin dú inoh lebirii wiméeski'wii mi enndúu na kilebirohi'da. Mi yii lebirohi' ban dú buu teerii Lawodísée na ban buwum bínoo mosooroo kitík hasda. ² Mi lebiroh doonaa Kooh dèlí' hellúu, dú waaroh, dú en wínoo, dú laak kiñaañ kimèti'kaa meyoh gari. En danaa dú inoh kúmpafigari en Kiristaaniida. ³ Kiristaaniima yèrí en dii béeb alalcii en Kiñaañkiima na ki'inohkiima daakohuda. ⁴ Mi wo''úu iñuma, doonaa ken dúkoorúu na wo'een cinéwí'. ⁵ Ee luu enee an faanfii gaa narúu, heliigoo wii narúu. Keeñjoo soosin ga dii mi hot an taabohumgarúu koorin waas ee dú yégisin ga ngëmii dú laak ga Kiristaada.

Kipes ga ki'en wínoo na Kiristaanii

⁶ Kon, waa dú tookin an Yéesu Kiristaa yèrí en Ha'mudiigarúu, pesat dú en wínoo nari. ⁷ Níilciigarúu ga ngëmiida cii yípussa gari, kipeskiigarúu kii tawahussa gari, ngëmiigarúu

wēñ kiyégís taaboh na iñaa dú jégí'seeda. Kon wēñat kigèrēm Kooh dijófi'. ⁸ Watukat bo' fi'túu ga kiheel hamham, kaa en wo'een dúkoh, kaa enndii tús. Hamhamaama kolkoh ga baah bo'-súusúus na ga iñcii ga èldúna laakin dooli ee ca hotukooda. Wa meyohhii ga Kiristaanii. ⁹ En ki'ena, Kooh yii dèkka ga faanfigari, ya gomin gari. ¹⁰ Ee dú ßan, dii dú enin wíinoo naríða, ya gomin garúu, ya yii ya hanoh d'ook bééß iñcii en na kinguuruk, na bééß iñcii laakin dooli ee hotukooda.

¹¹ Dú enin ßuwaa gúrukin ndaga dii dú enin wíinoo na Kiristaada. Enndii nak gúrukaa kooroh ga yah bo'-súusúus, wayee en gúrukaa meyoh ga Kiristaanii, ee wa nísín kibo'kiigaruu èewdohhuu ga kitum baakaa'da. ¹² Dú acuunun nari, ga wii dú bétísi'uda, ee ga ki'enndúu wíinoo nari, dú mílísín nari ßan. Iñaama laakin ndaga dú gëmin ga doolii Kooh mílísí'ti ga ßuwaa kaaninda. ¹³ Kudewaa dú enee ßuwaa kaanin ga fíkíi Kooh ndaga lak ya níssii kibo'kiigaruúu èewdohirúu ga kitooñda. Di-imaða Kooh oninndúu kipesis na Kiristaanii.

Ya bayalinnduu tooñcii d'u tooñnjida bééßca. ¹⁴ Këyítfaa atti'eeruu ndaga d'u taabukéeríi iñaa fa nakoh kitumda, Kooh níli'dinfa. Man na ya daaydohinfa ga kuraanaa Kiristaanii. ¹⁵ Fodaama, Kooh nísín doolii iñcii en ga díkaanti d'ook na kakay en na kinguuruk ee ca kaañukooda. Ya wíiñnjaca ga fíkíi bééß ßuwii ga wii ya ßanþa na ceenda, ya wëti'taca kiteewoh an ya búukinca ga d'ook kuraanaa Kiristaanii.

16 Këri tah, kaa tookat ken ña'túu ga loo ñamah, wala anah, ga loo hew, ga loo baahcii tumsi ga ñiin wi'as, wala ga loo bes Sabat. 17 Iñcaama tóhca nataalee hen rek iñii enee na kihayda, wayee kayohfii fii ga Kiristaanii. 18 'Buwii wo' an faan jomin kisodalu, ee ñan an malaakacii jomin kijaamukuda, kaa onatba hal ga haffúu ba hoonohhúu kilaak ndam. Ba ndamuki iñcii ba hoti ee an Kooh yëri teebbacada. Ba kuliyuki halaat bo'-súusúus, ee ca ekba ga kibëwí' haffa. 19 Ba ammbii ga Kiristaanii en hafii kuliyuk ga faanfiida. Ee moona déy, Kiristaanii yëri toputu'i faanfii béebfa, ya onnda cée'cii ga faanfii béebca, ki'aboh na tēpiscii na tísiltii, bi fa fii yak fodii dii Kooh waa'da.

20 Waa d'ú kaandohin na Kiristaanii bi d'ú bēgísukin ga iñcii ga ëldúna laakin dooli ee ca hotukooda, iñii tah ya d'ú lís kitaabuk iñii ca nakohda, en fan ëldúnaaniima bay kipessúu? Dú ebilohi an: 21 «Kaa bewat iñii yii!», «Kaa yoohat wii!», «Kaa le'at ga wúunee!» 22 Iñciima, ee bo' jeriñukohcanaa ca seeyda, ca enndii tús. 'Buwii don ebilohica kitum, ba jēgírohica. 23 Kayoh, iñcaama nakohu kitumda jekin ga kiyóodíroh ñadukeen wijófi', ndaga ca ebiloh ki'apuk ga kitaabuk baahcii, kiyóoski' haffu na kisodal faanfu. Ee moona, ca laakoo haf ndaga hoonohoo buwii kitumi iñcii cibóní'cii ba enukohida.

3

1 Waa d'ú bokin kimílísfu na Kiristaanii, kon

heelat kilaak iñcaa en ga d'ookda, ga daa Kiristaanii enoh, yugoh yah-ñaabaa Koohda. ² Líkat hellúu ga iñcaa en ga d'ookda, hanat ki'en ga cii en ga ëldúnada. ³ En ki'ena, d'ú kaanin ee kipeskiigarúu taabin kidaaku na Kiristaanii ga Kooh. ⁴ Kiristaanii yëri en kipeskiigarúu ee bërínaa ya feeñukanda, d'ú hay kibok nari kitaam ga ndamaagari.

Kipeskaa kudewaa na kipeskii ki'askii

⁵ Kon apat iñcii en garúu ee ca enaama ëldúnada, ennda: kifaanuk na ßaa en ßéëß, kitum iñcaa moroo, kibeeduk ga yen, neblaat-kumuun cibóní' na kiwaa' kigooñ tóoh ga haffu ndaga iñaama man na kijaamuk alal fodii ßaa jaamuk Kooh. ⁶ Iñcaama cëri tah aylukaa Kooh keeni ga d'ook ßuwaa sanngi kikelohi'da. ⁷ D'ú ßan, d'ú madee da kudewaa ga wii d'ú taabuk iñcaama ga kipessúuda. ⁸ Diimada nak, foñat ßéëß iñcii cii: ki'ayluk, kitamoh keeñ, kisoot, kibas na kimeydoh wo'een cibóní' ga kúuwrúu. ⁹ Íisat kiwo' saboh ga díkaantirúu, ndaga ßaa d'ú enee kudewaada, ya na tumeencaagari, d'ú súmi'inndi fodii kúltí, ¹⁰ ee ßii yi'asyii, d'ú ekukinndi fodii kúltí fi'as. Biima dëkat rek ki'en yi'as, ka' bi ya ínoh fodii dii Kooh yii sakki ínohda, ee ya man nari ßan. ¹¹ Ga iñaama, laakissii solu an yii yaawúu', yii enndii yaawúu', yii gúrukin, yii gúrukkii, yii meyoh ín, yii yúudukkii, yii ñaam, yii enndii ñaam. Kiristaa donj laak solu: ya en tóoh ee ya en ga ßaa en ßéëß.

¹² Waa Kooh tanukinndúu, dú en buuci ee ya keeñukinndúu, laakat yërmaandi ga bimooroommbúu, jofat ga baa en bééβ, yóoskírat haffúu, dú yewin jam ee dú múuñdoh.

¹³ Yaa en bééβ tookat mooroomci, dú bayalohi binaa laak baa yen mesikki ga mooroomcinaa. Fodii dii ban Ha'mudii bayallúuda, dú ban bayalohat da ga díkaantirúu. ¹⁴ Ee ga dook iñcaama toohca, waarohat ndaga kiwaaroh kéri onanndúu ki'en wíinoo senjis. ¹⁵ Jamií Kiristaanii níirat keeñciigarúu. En ki'ena, jamiima wèri Kooh bayohhúu ga hafci dú bééβpúu dú en fodii cée'caa bok ga faan fiinoo. Kon dèkat Kooh kigèrèm.

¹⁶ Wo'eenii Kiristaanii, ga dii wa hín kihoomda tooh, wa dèkat ga dñuycúu. Jègírohat, dú daasohi ga dñuycúu taam na kiñaañkaa Kooh onndúuda. Yeekat Kooh na bééβ keeñciirúu, dú gèrèmmbi kooroh ga yeek-bak, yeek-ndam, na bééβ yeekcaa Helii Kooh onndúu kiyeeek. ¹⁷ Ee iñaa dú mín kitum tooh, ennda ga wo'een, ennda ga tumeen, enat ga teekii Yéesu Kiristaa, Ha'mudii, dú gèrèmi Kooh Paamudii, kooroh gari.

Kitaabohkii jom kilaak ga dñuuy jawoot kerceenda

¹⁸ Dú beticii, kelohdat biyaallúu fodii betifaa en yuu Ha'mudii jom kitum. ¹⁹ Dú yaalcii, waarat beticiigarúu ee kaa sootat gaba.

²⁰ Dú oomaacii nak, kelohdat bipaammbúu na bi'eewwúu ga iñaa en tooh. Iñaaama yèri Ha'mudii sek garúu. ²¹ Dú paamuncii nak, kaa

tamohdat keeñcii towutiigarúu, enndiikanaa, ba yah garúu kimey.

²² Dú ñaamcii nak, kelohdat ha'munciigarúu ga ëldúnada ga iñaan en tooh. Hanat ki'en rek ga daa ba malaki garúuda tah dú tumi lëgëyiigarúu kiheel ndam bo'-súusúus, wayee kelohdatba, taam na keeñ wisetí' ndaga dii dú erin Ha'mudii céé'da. ²³ Lëgëyaa dú mín kitum tooh, ekat keeñjúu ga béeb fodii lëgëyaa dú tumi' Ha'mudii. Hanat ki'en fodii dú tumi' bo'-súusúus rek. ²⁴ Tumat iñaama ndaga dú inohin an dú hay kilam ga iñcii cinéwí'cii Ha'mudii faani' buwiigarida. Ha'mudii yukayohyii dú súruga'ukda, Kiristaanii yëri. ²⁵ Béeb baa tum iñaan joffinaa nak, Ha'mudii íkanndi yibóní' yaa ya tumda. Ee ya yahhii kifa'doh ken.

4

¹ Dú ha'-ñaamcii, taabat na ñaamciirúu ga iñaan júwin ee koorin waas. Kaa alat an dú ban, dú laakin Ha'mun ga asamaan.

Iñcii Pool méeñjoh ki'ebil bu-koloos kitumda.

² Dëkat ga kikiim Kooh, dú ek hellúu ga kitaam nari na kigërëmmbi. ³ Kíimdatíi Kooh ban, doonaa ya lëgísi'tíi hal dí yéegalohi Wo'eeniigari, dí jangati kúmpafii ga Kiristaaniida. Kúmpafiima fëri tahhoo kilagu ga kasu. ⁴ Kíimat Kooh doonaa mi mín kijangat kúmpafiima bi lee' lañ fodii dii mi jomka kitumda.

⁵ Buwii enussii kerceenda, taabat naba na hel. Ee binaa dú laak hal gabanaa, kaa íisat wa paaf.

⁶ Wo'eencaagarúu naba enat wo'een cinéwí', caa

laak haf. 'Baa wo' narúu béeb mínatti kitaas daa jomda.

Tan'koh

⁷ Tísík, hayyúu kibéestí' béeb iñaa aaw garoo. Ya mbok-kerceen, yaa mi keeñukin ee ya súr'ga Ha'mudii yijúwí'. Ya taam naroo ga lègèyii Ha'mudii. ⁸ Mi wosinndi garúu doonaa ya ga kihafci, ya wo''úu iñii dí enukoh diida ee ya dèlí' hellúu. ⁹ Ya yah kitaam na Onesím, mbok-kerceen yiwóorí', yaa mi keeñukin ee dèk kúllúu. Ba hayyúu kibéestí' tóoh iñii laak diida.

¹⁰ Arístarka yii en naroo ga kasiida, yii kēñí'túu ga, ya na Marka yii bokoh na Barnabaasda. Marka nak, binaa ya hay garúunaa, tēebílukatti, dú toputu'i dijóff' foda mi wo'eerúukada. ¹¹ Yéesu yii baysi Yustusda, yii kēñí'túu ga ban. Ga yaawúu'cii enu kerceenda, buwum baahaybum buma rek taam naroo ga lègèyii Nguurii Kooh ee ba daasinndoo. ¹² Epafaraas ee dèk kúllúudfa yii kēñí'túu ga. Ya súr'ga Yéesu Kiristaa ee ya yii kaantukoh ga kikiimi'túu Kooh, doonaa dú en kerceen biyégísí' ga ngēmii, baa tuukuunun ga kitum tóoh iñaa Kooh waa'. ¹³ Mi yii seedi' gari an ya tookin kison lool ndaga dú, dú na buu teeraa Lawodísée na baa teeraa Yeropolis. ¹⁴ Fiiliiruu Lúkkaa, payohii, yii kēñí'túu ga, ya na Demaas.

¹⁵ Kēñí'dattii béeb mbok-kerceencum ga teerum Lawodíséeda, dú kēñí'ri'tii Nímfas, ya na béeb buwaa gēmin ga Yéesu, hídirukohsi ga kaancida. ¹⁶ Binaa dú jaŋ Kēyít'fii mi bínndúu fiinaa, tumat tóoh bi bu-Laodiíseebaa gēmindfa

janfa ban, ee d'ú jan faa d'ú laasan meyoh gabada ban. ¹⁷ Wo'at Arkíp ya tuuk ga lëgëyum Ha'mudii e'tida, en d'anaa, ya mínwa kitum bi mat.

¹⁸ Mi Pool, mi yërí bín bíncii cii na yahhoo kikëñí'túu. Kaa alat an mi yii lagussa ga kasu. Mi yii kím Kooh barkeellúu.

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870